

## Programma praktijkbijeenkomst 'duurzaamheid en monumententoezicht' 12 juni 2018 in Utrecht

13.00 uur: Inloop met koffie / thee

13.30 uur: Welkom door dagvoorzitter

**Wico Ankersmit**; directeur Vereniging Bouw- en Woningtoezicht

- opzet van de middag
- actuele ontwikkelingen toezicht & handhaving en monumenten in het bijzonder (o.a. de Wet kwaliteitsborging)
- nieuwtjes rond stichting ERM, FGM en BWT

13.40 uur: Gemeenten en verduurzaming van monumenten.

**Louis Hosman**; adviseur erfgoed

Op basis van de resultaten van een enquête van de Erfgoedinspectie en de mini-enquête van de stichting ERM wordt een beeld gegeven van de stand van zaken bij gemeenten: o.m.

- Hebben gemeenten beleid voor verduurzaming van monumenten?
- Wat zijn de hoofdlijnen daarvan?
- Wat zijn volgens gemeenten knelpunten maar ook oplossingen?
- Gaat de verduurzamingsambitie (vaker) ten koste van de monumentale waarden?

13.55 uur: Verduurzaming van monumenten; hoe doe je dat!

**Evert Jan Nusselder**; Co-auteur van de ERM-brochure "uw monument energiezuinig: praktische tips voor verduurzaming".

- Waar liggen de kansen en beperkingen van verduurzaming van monumenten
- Ervaringen van afgelopen 10 jaar?
- Geeft verduurzaming bij monumenten wel rendement?
- Monumenten zijn vroeger altijd duurzaam geweest; wat kunnen we daar nog van leren?

14.25 uur Pauze

14.50 uur Praktijkcarrousel: 5 inleidingen met dialoog van telkens ca. 20-25 minuten

1	<b>Marieke van Zanten</b> architectuurhistoricus	Het Oversticht en Eelerwoude	Pilot Abdij Sion in Diepenveen: dilemma's en oplossingen bij energiebesparende en energie-opwekkende maatregelen.
2	<b>Friederike Hensch</b> en <b>Kees Smalenburg</b> beleidsadviseur en toezichthouder cultureel erfgoed	Hilversum	Vervangen van ramen bij monumentaal woonhuis uit 1930 door ramen met HR++ en Wiener Sprosse. Start bouw zonder vergunning.
3	<b>Ilse Rijnveld</b> adviseur Monumenten	Delft	De Witte Roos: hoe een monumentaal pand uit de 17 <sup>e</sup> eeuw met vroegtijdige betrokkenheid van bouwtoezicht is verduurzaamd.
4	<b>Wim Haarmann</b> kennismanager Erfgoed	Provincie Noord Brabant	Een klooster in Megen (rijksmonument): een zoektocht naar passende zonnepanelen in een leien dakbedekking.
5	<b>Felix Kusters</b> adviseur duurzaamheid	Stichting ERM	Tips and tricks voor de toezichthouder bij verduurzaming van een monument.

16.45 uur Plenaire afsluiting (begeleid) door dagvoorzitter